

Toimintaa metsän eläimistä- ympäristökasvatuskokeilu

Pedagoginen idea ja tavoitteet

Toteutimme metsäretkillä ja päiväkodilla monipuolista ympäristökasvatustoimintaa suomalaisiin metsäneläimiin liittyen. Kokeilun aluksi jokainen lapsi sai valita itselleen eläinystävän, johon haluaisi tarkemmin tutustua. Eläinystävästä sai katsoa videopätkiä sekä siitä tulostettiin kuvia ja värityskuvia. Tavoitteenamme on tutustua suomalaisiin metsäneläimiin monipuolisesti, minkä kautta pyrimme epäsuorasti vaikuttamaan positiivisesti lasten käsityksiin metsästä sekä edistämään lasten kunnioittavaa asennetta luontoa ja ympäristöä kohtaan. Tästä syystä toimintatuokiot myös vietetään pääsääntöisesti metsässä. Lapset olivat todella innoissaan ja kiinnostuneita omasta eläinystävästään.

Tavat ja toteutus

Alla olevasta listasta voi koota kullekin toimintahetkelle sopivan kokoelman tehtäviä. Jokainen lapsiryhmä on erilainen ja muuttujia ilmenee tunnetusti päiväkodissa paljon, joten emme määritelleet mitkä toiminnot tulisi suorittaa missäkin järjestyksessä. Kaikkia näitä ei myöskään tietenkään tarvitse toteuttaa ja kaikkea saa soveltaa omalle lapsiryhmälle sopivaksi. Itse kokeilua toteuttaessamme saimme tehdä yhteistyötä Ähtärin eläinpuiston kanssa, jonne soitimme videopuhelun ja lapset saivat esittää kysymyksiä ja tutustua muutamaaan eläinpuiston eläimeen. Tällainen etäyhteistyö toimi erittäin hyvin, vaikka välimatkaa päiväkodin ja Ähtärin välillä oli useita satoja kilometrejä.

ELÄINYSTÄVÄN VALINTA:

Lapset valitsevat kokeilun ajaksi itselleen eläinystävän, johon erityisesti tutustutaan ja josta opitaan kokeilun aikana. Valitsimme valmiiksi vaihtoehdot suomalaisista metsäneläimistä, joista löytyy myös videomateriaalia internetistä. Vaihtoehdot olivat Hirvi, Ilves, Ahma, Mäyrä, Karhu ja Kettu. Valinnan yhteydessä voidaan yleisesti myös tutustua kaikkiin eläimiin ja käydä orientoivaa keskustelua siitä, mitä lapset jo tietävät eläimistä ja mitä he haluavat oppia kokeilun aikana.

ELÄINTEN BONGAUS:

Etsitään piilotettuja eläimiä/eläinten kuvia metsästä. Eläinten löydyttyä nimetään eläimet ja keskustellaan niistä.

SUURUUSJÄRJESTYS:

Asetetaan eläimet kokonsa mukaiseen järjestykseen pienimmästä suurimpaan. Hahmotetaan esimerkiksi pienimmän ja suurimman eläimen kokoa käsivarrella tai kepillä.

KIM-LEIKKI:

Nimetään eri eläinlajeja kuvista ja asetellaan kuvat maahan. Lapset katsovat kuvia ja yrittävät painaa ne mieleensä. Kun lapset lähtevät juoksemaan jonkin yhdessä sovitun puun luokse, aikuinen ottaa sillä aikaa yhden eläimen pois ja palatessaan lasten pitää muistella, mikä eläin puuttuu joukosta.

LASKUHARJOITUKSIA:

Samat eläinkuvat, kuin edellisessä leikissä. (Tässä tehtävässä on myös hyötyä siitä, että yhdestä eläimestä olisi useampi samanlainen kuva.) Opettaja esittää kysymyksiä eläimistä. Esim. Mikä eläin on suurempi/pienempi/yhtä suuri kuin eläin X? Kuinka monta eläintä on yhteensä? Mitä eläimiä on enemmän/vähemmän/yhtä monta kuin eläintä X? Mitkä eläimet on otettava pois, jotta jäljelle jää vain X määrä eläimiä? Kuinka monta eläintä pitää lisätä, jotta niitä olisi yhteensä X? jne.

TUNTEET/KAVERITAIIDOT:

Otetaan kaksi karhupehmoa mukaan metsään. Piilotetaan toinen metsään ja kerrotaan lapsille, kuinka karhukaverus on pahoittanut ystävänsä mielen, ja hän on lähtenyt suuttuneena matkoihinsa eikä ystävää enää löydy. (Keksitään jokin riitatilanne.) Lapset pääsevät etsimään karhuystävän, jonka jälkeen keksitään riitatilanteeseen ratkaisu. Tällä tehdään näkyväksi eläinten tunteet ja persoonallisuudet, joista voi lasten kanssa myös keskustella.

JÄLKIEN JA ELÄINTEN TUNNISTUS:

Piirretään eri metsäneläinten jälkiä valkoiselle lakanalle. Yhdistetään jälki oikeaan eläimeen.

Kerrotaan arvoituksia eläimistä. "Mitä eläintä ajattelen? Sillä on musta turkki, pitkä häntä. Se syö... jne..."

HIPPALEIKKI:

Toiminnallinen lisä tehtävien välissä. Esimerkiksi hippa voi liikkua jonkun valitun eläimen mukaisesti tai patsashipassa kiinni jääneet ottavat eläimen näköisen asennon ja pelastaa voi silittämällä tai lempeäsi puskemalla tms.

Hippaa voi leikkiä myös ottamalla rooleja eläinten elämästä, esimerkiksi hippa voi olla karhu ja ottaa kiinni hirviä, joita saalistaa luonnossakin tai hippa on ilves ja ottaa kiinni jäniksiä.

PESÄNRAKENNUS:

Rakennetaan omalle eläinystävälle pesä metsään. Muistutetaan siitä mitä materiaaleja metsässä voi käyttää: kaikkea, mutta ei saa repiä eläviä oksia puista tai sammalta maasta jne. Rakentamisen jälkeen esitellään oma eläin ja rakennelmat muille. Eläinystävä voi olla mukana pesänrakennuksessa pehmoeläimenä tai valokuvana tai mielikuvitusystävänä.

MUSIIKKI:

Kuunnellaan luonnon ääniä. Harjoitellaan tunnistamaan eläinten ääntelyä ja matkimaan eläimiä. Arvuutellaan, mikä eläin kyseessä ja/tai kuka lapsista äänitelee.

Harjoitellaan eläinten tavoin liikkumista musiikin tahtiin.

ELÄINTEN PESIEN MAALAUUS:

Maalataan vesiväreillä omalle eläinystävälle pesä oikean pesän kuvaa apuna käyttäen.

Liimataan pesän päälle värityskuvasta leikattu ja väritetty eläin.

MUUTA:

Livestream-katselua eläimistä sekä muut esim. YouTube videot

Metsäaiheisia tehtäviä ja värityskuvia

Posterien teko omasta eläinystävästä

Havainnot ja kokemukset

Ennen kokeilua, sen aikana ja sen jälkeen saimme sekä lapsilta että vanhemmilta paljon positiivista palautetta siitä, että teemaviikot oli koettu mielekkäiksi ja innostaviksi. Metsässä oppiminen tuo kivaa vaihtelua arkeen ja suomalaisia eläimiä oli kiinnostavaa oppia tuntemaan muutenkin kuin vain satueläiminä. Lapsille erityisesti eläinystävän valinta oli tärkeää ja eläinystävistä tuli lapsille läheisiä jo lyhyen ajan sisällä. Opimme sen, että kunnioittavan suhtautumisen rakentuminen vaatii pidempiaikaista teemaan syventymistä, jolloin tällaista teemaa voisi toteuttaa esimerkiksi yhden toimintakauden ajan.